

Foto: YAY Micro.
Design: Mike Mills.

Ansvarlig redaktør:
Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelig redaktør:
Nils Roar Gjerdet
Jørn Arne Fridrich-Aas

Redaksjonssjef:
Kristin Aksnes

Redaksjonsråd/Editorial Board:
Linda Z. Arvidsson, Ellen Berggreen, Morten
Enersen, Jostein Grytten, Anne Christine
Johannessen, Sigbjørn Løes, Nils Oscarson,
Nina J. Wang, Marit Øilo, Ulf Örtengren

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Anders Godberg
Malin Jonsson

ABONNEMENT

Abonnementspris for ikke-medlemmer
og andre abonnenter kr 1700,-

ANNONSER

Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,
Tlf. 22 54 74 30.

E-post:

eirik.andreassen@tannlegeforeningen.no

TELEFON OG ADRESSE

Haakon Vils gate 6,
postboks 2073, Vika, 0125 Oslo
Tlf. 22 54 74 00

E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
www.tannlegetidende.no

UTGIVER

Den norske tannlegeforening

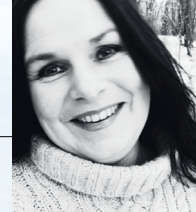
ISSN 0029-2303

Opplag: 6 350. 11 nummer per år

Parallellpublisering og trykk: 07 Media AS

Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn
for utgivelsen. Alt som publiseres represente-
rer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer
ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den
norske tannlegeforenings offisielle synspunk-
ter med mindre dette kommer særskilt til
uttrykk.

Det handler om å se

Det er mye som henger sammen og gjensidig påvirker, også når det gjelder helse. Det er gammel viten.

Flere av sakene fra NTFs landsmøte som kommer i dette Tidende sier noe om dette; hvordan jeg er mot andre og de er mot meg har stor effekt på hvordan både jeg og de andre har det. Trond-Viggo Tor-gersen og ikke minst Marco Elsfadi snakket mer generelt om det mellommenneskelige, mens Geir Haukeland og Margrethe Mehus snakket mest om møtet mellom pasient og behandler. Maren Agdal snakket spesielt om å møte barnet som pasient.

Folkehelse er det også mye snakk om for tiden. Jeg har vært på folkehelsenett-verkskonferanse. Der var det mest om tannhelse, og noe om tannhelse og generell helse. Det ene griper inn i det andre. Det er ikke noe nytt, og det er et spørsmål som bør utvides og følges.

Det som er nytt er at den vitenskapelig dokumenterte kunnskapen om hvordan erfaring påvirker kroppen nærmest har eksplodert, var budskapet til lege og professor Linn Getz. Publikasjonene fra prestisjetunge fagmiljøer, forankret i avansert naturvitenskapelig metodologi strømmer på, og det definerte skillet mellom sjel og kropp opphører til fordel for en erkjennelse av at disse ikke bare henger sammen i statistisk betydning – men hører sammen. De er samtidige fenomener. Det siste tiåret har frembrakt solid vitenskapelig dokumentasjon av at all livserfaring, fra den svært gode til den ekstremt vonde, gjenspeiles så vel i hjernen og nervesystemet som i hormon- og immunsystemet og i cellene hvor arvestoffet DNA blir regulert og aktivert. Biologi og biografi er ett.

En som skjønte dette var Gregory Bateson, en av det 20. århundrets store tenkere i biologi og kommunikasjon, og som startet sin karriere ved å reise i Darwins fotspor til Galápagosøyene. Innsikten i at

biologi og biografi, materie og historie, er forent i menneskets vesen, fikk ham til å se menneskets egne, helbredende krefter som hellig grunn og advare mot en vitenskapelig utforskning uten klokskap og ydmykhet.

Det medisinske kunnskapskartet begynner å stemme bedre med det menneskelige terrenget vi lenge har beveget oss i, sier Getz. Den nye kunnskapen representerer imidlertid en enorm teoretisk og praktisk utfordring som ikke kan håndteres ved å kurse leger og tannleger i å kommunisere bedre. Det ligger i sakens – og menneskets – natur, at meningstapet knyttet til sykdom ikke kan bøtes med standardiserte behandlingsoppskrifter. Det vil være å virkeliggjøre kjernen i Batesons advarsel: Where angels fear to tread, fools rush in.

Noen tannleger som kjenner seg igjen? I at det ikke bare er å si, på den anbefalte måten, til pasienten at nå må du slutte å røyke, for eksempel. Så skjer det. Eller kanskje det er noen som har merket at all verdens veiledere for dette og hint ikke fungerer så godt?

Om det er noe som kjennetegner god legekunst er det evnen til å se et menneskes særpregede eksistensielle behov, og å støtte dets søken etter meningsfulle, bærende tiltak.

Forskning viser at å arbeide med meningsaspekter kan forløse og styrke egne, helsefremmende krefter. Hvordan kan i liten grad standardiseres. Det som er meningsfullt for én pasient i én situasjon, kan for en annen fungere motsatt.

Relasjonelle forhold kan utgjøre en betydelig behandlingseffekt. Høres det vanskelig ut? Du får ingen oppskrift. Det handler om å se akkurat den pasienten du har i stolen akkurat nå.

Ellen Beate Dyvi